

Jozo Cikeš¹

O PASIONSKOJ BAŠTINI

Pasionska baština je udruga u kulturi, utemeljena 1991. godine, a s programima je započela 1992. godine.

Osnovni cilj joj je promicanje pasionskih kulturnih vrijednosti koje su u temeljima europske, a samim time i hrvatske civilizacije i kulture.

Svoj program temelji na slijedećim baštinskim odrednicama:

1. na književnom bogatstvu hrvatske pisane i predajne riječi: pjesničke, romansirane, dramske,
2. na liturgijskom bogatstvu mediteranskog bazena, trajno umivanog, osobito na Hrvatskom Jugu, hrvatskim jezikom u službi Božjoj, glagoljicom, te na slojevitosti kulturnog i liturgijskog blaga srednjoeuropskog prostora Hrvatskog Sjevera,
3. na glazbenom fundusu koji je pratio, stvarajući ili apsorbirajući, sve europske glazbene i liturgijske mijene, te pučkog glazbenog stvaralaštva cjelokupnog hrvatskog etničkog korpusa,
4. na hrvatskom graditeljstvu, kiparstvu i slikarstvu sve tamo od starohrvatskih crkvice do recentnog stvaralaštva.

Dosljedno navedenom Pasionka baština već dvadeset godina uoči Uskrsa organizira u Zagrebu dvotjednu manifestaciju (svojevrni festival), a kroz zadnjih pet godina i gostovanja u drugim hrvatskim gradovima – Varaždinu, Samoboru, Ivanić Gradu, Vukovaru, Rabu, Krku, Rijeci (Trsat), potičući i pomažući slične inicijative u Drnišu, Zadru, Metkoviću, Omišu, Korčuli, Sinju, Đakovu, te diljem Slavonije.

Pasionske svečanosti u Zagrebu nude **gratis** svoje sadržaje kroz *glazbu, likovnost, kazališnu umjetnost, književnost i narodno stvaralaštvo*, pa je tako kroz dvadeset godina svoga postojanja ponudila oko **dvjestopedeset programa** domaćeg i svjetskog stvaralaštva u gotovo svim sakralnim i kulturnim prostorima našega grada:

crkvama – Zagrebačkoj katedrali, crkvi sv. Katarine, bazilici Srca Isusova, crkvi sv. Petra, crkvi sv. Križa – Siget, crkvi sv. Franje Asiškog, crkvi sv. Marije – na Dolcu, crkvi sv. Ante – sv. Duh, crkvi sv. Mati Slobode, crkvi sv. Blaža, crkvi Marije Pomoćnice – Knežija;

dvoranama – Koncertnoj dvorani Vatroslav Lisinski, Hrvatskom glazbenom zavodu, kinodvoranama Studenstkog centra;

¹ Dr. Jozo Cikeš, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti Zagreb.

kazalištima – Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu, Teatru ITD, kazalištu Komedija;

izložbenim prostorima – Klovićevi dvori, Muzeju Mimara, Muzeju grada Zagreba, Domu hrvatskih likovnih umjetnika, Gliptoteci, Galeriji Studentskog centra, Galeriji Zvonimir, Galeriji Kristofor Stanković (Starogradska vijećnica);

knjižnicama – Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, Hrvatskom povijesnom arhivu, knjižnicama grada Zagreba – Gradskoj knjižnici te Knjižnici Marija Jurić-Zagorka.

Ovome svakako dodajemo već tradicionalno svakogodišnje okupljanje hrvatskih književnika oko *Lirike Velikog Petka* u Društvu hrvatskih književnika.

Osim čuvanja baštinskih pasionskih sadržaja, **trijenalnim natjecajima** potičemo novo Pasionско stvaralaštvo u književnosti, glazbi i likovnosti zajedno sa Društvom hrvatskih književnika, Društvom hrvatskih skladatelja te Hrvatim društvom likovnih umjetnika.

Dobitnici naših nagrada odreda su poznata imena hrvatske kulturne scene.

Nabrojiti ćemo samo neka od njih.

Književnost: Danijel Načinović, Božica Jelušić, Ivan Bakmaz, Ivica Jembrih ...

Likovnost: Šime Vulas, Eugen Kokot, Ratko Petrić, Matko Vekić, Dora Kovačević, Nikola Vučković ...

Glazba: Igor Kuljerić, Mladen Tarbuk, Anđelko Igrec, Ljubo Stipišić, Zoran Novačić, Marko Ritoša ...

Posebno ističemo podršku koju Pasionска baština pruža mladim umjetnicima.

Naime, već dvanaestu godinu surađujemo s Akademijom likovnih umjetnosti Zagreb tako što njihovim studentima pružamo priliku da svoje radove, pod mentorstvom i odabirom njihovih profesora, na temu „Moj doživljaj Muke“, izlože za Uskrs u Galeriji Kristofor Stanković (Starogradska vijećnica).

Povremeno, a nadamo se da će se to pretvoriti u stalno, surađujemo s Muzičkom akademijom u Zagrebu, te Umjetničkom akademijom u Splitu.

Na međunarodnoj razini Pasionска baština ostvarila je suradnju s europskim zemljama koje njeguju pasionsku tradiciju (Italijom, Francuskom, Njemačkom, Belgijom, Slovenijom, Češkom, Slovačkom, Mađarskom, Austrijom i Rusijom), a 1998. godine primljena je u europsku asocijaciju **Europassion**, postavši tako jedna od rijetkih, ako ne i prvih, udruga u kulturi Hrvatske, osnovanih u slobodnoj hrvatskoj državi, koja je primljena u punopravno članstvo jedne europske asocijacije.

Kao priznanje za svoj rad imala je čast 2005. godine u Puli organizirati europsko okupljanje i godišnje zasjedanje 14 europskih zemalja Europassiona.

Od 1998. godine priređujemo i **međunarodne bijenalne znanstvene simpozije** pod motom: „*Muka kao nepresušno nadahnuće kulture*“, na kojima je dosada sudjelovalo preko 110 uglednih znanstvenika i sveučilišnih profesora iz zemlje i inozemstva.

Simpoziji su održani ovim redom:

1998. godine u Hvaru i Korčuli.

Imali smo čast da su simpozij otvorili znanstvenik svjetskog glasa kardinal Paul Poupard, tadašnji predstojnik (ministar kulture) Papinskog vijeća za kulturu (Pontificium consilium de cultura), i ministar kulture Republike Hrvatske mr. Božo Biškupić.

2000. godine u Zadru i Preku, u suradnji s Filozofskim fakultetom u Zadru i Maticom Hrvatskom u Preku.

2002. godine u Vrbniku na otoku Krku u suradnji s Poglavarstvom Vrbnika.

2004. godine u Vukovaru s temom: *Vukovar kao paradigma muke*, u suradnji s Gradom Vukovarom, Muzejom grada Vukovara i Franjevačkim samostanom u Vukovaru.

2006. godine u gradu Tivtu s temom: *Boka Kotorska – jedno od izvorišta hrvatske pasionske baštine*, u suradnji sa Skupštinom općine Tivat i Hrvatskim građanskim društvom Kotor.

Pokrovitelj ovog simpozija bio je Hrvatski Sabor.

2008. godine u Sarajevu s temom: *Pasionska baština Bosne i Hercegovine*, u suradnji s Hrvatskim kulturnim društvom Napredak iz Sarajeva.

2010. godine u Vitezu s temom: *Pasionska baština Bosne i Hercegovine II*, u suradnji s Općinskim poglavarstvom Viteza, Ministarstvom prosvjete, znanosti, kulture i športa Kantona Središnja Bosna – Travnik, Udrugom poslodavaca – Vitez, Franšiznim centrom BIH – Vitez, te Hrvatskim kulturnim društvom Napredak – Podružnica Vitez.

Izlaganja sa svih simpozija, osim iz Viteza, objavljena su u šest zbornika s dvojezičnom verzijom sažetaka na cca. 3000 stranica.

Pripominjemo da smo 1998. godine izdali i dvije zapažene knjige: *Lirika Velikog Petka* (svojevrсна antologija hrvatskog pjesništva o Velikom Petku) u izboru akademika Ante Stamaća, te *Pasije* (kritičko izdanje nekoliko Pasija) u izboru akademika Nikole Batušića.

Što se glazbe tiče, objavili smo 19 kazeta pasionskih napjeva Hrvatske, te 6 CD-a na istu temu. Nažalost, zbog nedostatka sredstava taj istraživačko-izdavački projekt nismo mogli nastaviti.

Na kraju, čini nam posebno zadovoljstvo pripomenuti, iako možemo ispasti neskromni, da je Pasijska baština odnosno njen predsjednik, odlukom predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana 1997. godine odlikovan Spomenicom domovinske zahvalnosti, a Udruga Pasijska baština godine 2006. Plaketom Grada Zagreba.